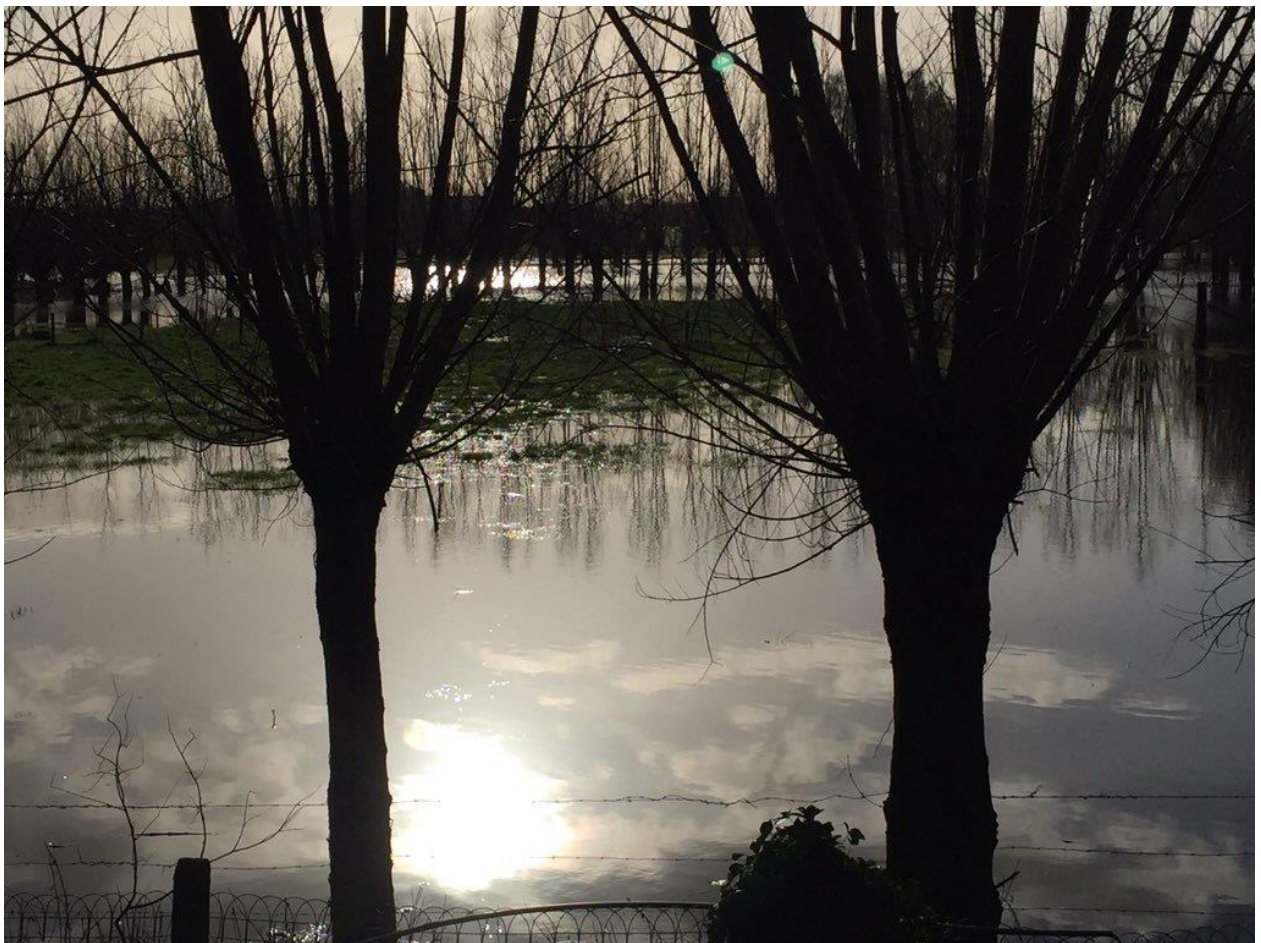

Advies

Besluit Vlaamse Regering schade algemene rampen

Brussel, 12 september 2016

De Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij adviseert de beleidsmakers, in hoofdzaak de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement, over landbouw en visserij in de brede zin van het woord. De adviezen, zoals vastgesteld door de belanghebbenden vertegenwoordigd in de adviesraad, passen in een gedragen politieke besluitvorming.

Adviesvraag: Besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet van 3 juni 2016 betreffende de tegemoetkoming voor schade, aangericht door algemene rampen in het Vlaams Gewest

Adviesvrager: Geert Bourgeois - Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed

Ontvangst adviesvraag: 18 juli 2016

Adviestermijn: 30 dagen

Goedkeuring Raad: 12 september 2016

Adviesnummer: 2016-09

Contactpersoon: Dirk Van Guyze – dvgyuze@serv.be

Inhoud

Inhoud	3
Inleiding	4
Situering	5
1 Achtergrond	5
2 Voorwerp van advies	5
Advies	8

Inleiding

Op 18 juli 2016 ontving de SALV vanuit het kabinet van de Minister-president en Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, Geert Bourgeois, een adviesvraag met betrekking tot het 'Besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet van 3 juni 2016 betreffende de tegemoetkoming voor schade, aangericht door algemene rampen in het Vlaams Gewest'.

De SALV werd verzocht om dit voorontwerp van besluit te bespreken en het advies uiterlijk tegen 1 september 2016 te bezorgen. Ten gevolge van de vakantieperiode en op verzoek van de SALV werd de adviestermijn met 14 dagen verlengd.

Het ontwerpadvies werd na schriftelijke procedure door de SALV op 12 september 2016 goedgekeurd.

Hendrik Vandamme

Voorzitter SALV

Situering

1 Achtergrond

De wet van 12 juli 1976 betreffende het herstel van zekere schade veroorzaakt aan private goederen door natuurrampen regelt onder andere het uitbetalen van vergoedingen bij zowel algemene rampen alsook landbouwrampen.

Op 11 oktober 2011 bereikte de federale regering een akkoord over de 6de Staatshervorming, waarbij er meer bevoegdheden overgeheveld werden naar de Gemeenschappen en Gewesten. Dit institutionele akkoord kreeg de naam 'Vlinderakkoord'. Door dit akkoord werd de Vlaamse Overheid vanaf 1 juli 2014 bevoegd voor het Rampenfonds.

Voor erkende algemene natuurrampen die plaatsvonden na 1 juli 2014 is er schadevergoeding mogelijk via het Vlaams Rampenfonds. De erkenning of niet erkenning van rampen die plaatsvonden tot 30 juni 2014 is een bevoegdheid van de Federale Overheidsdienst Binnenlandse zaken.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen een algemene ramp en een landbouwramp. Indien de schade verder gaat dan landbouwgewassen en er door het natuurverschijnsel ook andere burgers dan enkel landbouwers getroffen zijn, dan is er sprake van een algemene ramp¹. Er is sprake van een landbouwramp indien er enkel schade is aan landbouwteelten.

De praktische uitwerking van de overdracht van de bevoegdheden verloopt gefaseerd. De decretale aanpassingen voor algemene rampen, onder de bevoegdheid van de Vlaamse minister-president, zijn klaar. De federale wet van 12 juli 1976 werd vervangen door het decreet van 3 juni 2016 betreffende de tegemoetkoming voor schade aangericht door algemene rampen. Tegemoetkoming voor schade aangericht door landbouwrampen maakt geen deel uit van het decreet van 3 juni 2016 en het voorliggende ontwerpbesluit.

2 Voorwerp van advies

Het voorliggende ontwerp van besluit regelt de uitvoering van het decreet van 3 juni 2016 betreffende de tegemoetkoming voor schade, aangericht door algemene rampen in het Vlaamse Gewest.

In hoofdstuk 1 (artikel 1) worden een aantal definities weergegeven.

Hoofdstuk 2 'Erkenningscriteria' (artikels 2-11) verduidelijkt dat uitzonderlijke natuurverschijnselen die beantwoorden aan financiële en wetenschappelijke criteria, als algemene ramp kunnen erkend worden.

Als financieel criterium wordt een schade van minstens 30 miljoen euro aan private en openbare goederen vooropgesteld. In artikels 4 tot en met 11 worden vervolgens

¹ [Website](#) departement LV

wetenschappelijke criteria weergegeven die bepalen wanneer overvloedige regenval, een overstroming, stormwinden, rukwinden, hagelbuien, een aardbeving, een aardverschuiving of grondverzakking of sneeuw- of ijsdruk kan erkend worden als algemene ramp.

Hoofdstuk 3 (artikel 12) bepaalt de vormvereisten voor de indiening van de aanvraag tot erkenning als algemene ramp door de gemeenten. Gemeenten kunnen tot 60 dagen na het uitzonderlijk natuurverschijnsel vragen om te worden opgenomen in het geografisch afbakeningsgebied van de algemene ramp. Volgens de nota aan de Vlaamse Regering is het na deze termijn onmogelijk om nog erkend te worden als getroffen gemeente.

De vergoedingsprocedure wordt uitgewerkt in hoofdstuk 4 (artikel 13 tot en met 17). De schadelijder of zijn gemachtigde dient één aanvraag van een tegemoetkoming in, hetzij met een beveiligde zending, hetzij digitaal. De aanvraag wordt gelijkgesteld met een verklaring op eer en moet alle informatie en bewijsstukken bevatten die de omvang van de schade specificeren. In de nota aan de Vlaamse Regering wordt ten zeerste aanbevolen om de schade aan te teelten op het veld te laten vaststellen door de gemeentelijke commissie tot vaststelling van schade aan teelten.

Aanvragers die kunnen aantonen dat zij omwille van de schade veroorzaakt door een algemeen erkende ramp in ernstige financiële problemen verkeren, kunnen via een voorrangregeling behandeling aanvragen bij het Rampenfonds.

De raming van de schade wordt verduidelijkt in hoofdstuk 5. Hierin wordt gespecificeerd hoe het brutobedrag van de gedeeltelijke of totale schade wordt vastgesteld voor de verschillende schadecategorieën.

Hoofdstuk 6 omvat de berekening van de tegemoetkoming bij schade. Daarbij moet rekening worden gehouden met een vrijstelling van 500 euro voor schade aan private goederen en van 12.500 euro bij schade aan openbare domeingooden. Het nettobedrag van de tegemoetkoming kan vervolgens berekend worden met toepassing van vergoedingscoëfficiënten weergegeven in de tabellen onder artikel 23 en 24.

Hoofdstuk 7 (artikel 25-26) meldt dat deskundigen kunnen worden aangesteld om de schade vast te stellen. Dit kunnen deskundigen van de Vlaamse Overheid zijn of deskundigen die niet tot de administratie behoren. In het laatste geval worden de deskundigen aangeduid bij toepassing van de wetgeving op de overheidsopdrachten.

In hoofdstuk 8 (artikel 27-31) is een procedure beschreven voor de toekenning van een tegemoetkoming aan de verzekeringsondernemingen voor rekening van hun verzekerden, de berekeningswijze van de bedragen en de voorwaarden van de uitbetaling. Het Rampenfonds komt volgens de nota aan de Vlaamse Regering niet meer tussen voor schade berokkend aan goederen die in principe verzekerd kunnen worden door een verzekeringsovereenkomst 'brand eenvoudige risico's'. De Vlaamse Regering betaalt in een aantal gevallen een financiële tegemoetkoming die het gedeelte dekt dat de verzekeraar niet aan de schadelijders betaalt. Deze tegemoetkoming wordt beperkt tot 100 miljoen euro per algemene ramp.

In het ontwerpbesluit wordt ook een wijzigingsbepaling opgenomen voor een besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 1995 betreffende de invordering van niet-fiscale schuldvorderingen voor het Vlaams Gewest en de instellingen die eronder ressorteren (Hoofdstuk 10, artikel 32).

Zowel het voorliggende besluit alsook het decreet van 3 juni 2016 betreffende de tegemoetkoming voor schade, aangericht door algemene rampen in het Vlaamse Gewest, treden in werking de eerste dag van de maand volgend op het verstrijken van 10 dagen na de dag van bekendmaking van het besluit in het Belgisch Staatsblad. De huidige rechtsgrond voor algemene rampen en landbouwrampen is daarom nog de wet van 12 juli 1976.

Advies

[1] Het is voor de Raad een belangrijk economisch gegeven dat landbouwers bij schade welke in overeenstemming is met de aangehaalde criteria uit het ontwerpbesluit, een tegemoetkoming kunnen krijgen uit het Vlaams Rampenfonds. Een besluit dat de tegemoetkoming regelt voor de burger én voor de landbouwer zorgt voor een vlotte afhandeling door de Vlaamse Regering en benadert volgens de Raad de werkelijke schade op de best mogelijke wijze. Enkel in die gevallen waar enkel de landbouw wordt getroffen (bijvoorbeeld droogte), is er sprake van een landbouwramp. De laatste maal waar het landbouwrampenfonds in werking trad, was door het extreme droge voorjaar in 2011². Zie ook [9].

[2] De Raad vindt het zeer belangrijk dat periodes van langdurige regenval als één enkele ramp kunnen beschouwd worden en verwijst daarbij bijvoorbeeld naar de langdurige regen, hagel en windstoten in Vlaanderen tussen vrijdag 27 mei en zondag 26 juni 2016. Het is immers een gegeven dat gewassen niet enkel door kortstondige zware regenbuien, maar ook bij langdurige regen vernietigd kunnen worden.

[3] Voorzie een mogelijkheid om af te wijken van het forfait. Artikel 20, §1, van het ontwerpbesluit stelt dat 'het brutobedrag van de schade voor de nog niet geoogste teelten wordt vastgesteld op basis van forfaitaire prijzen die het departement Landbouw en Visserij jaarlijks vaststelt, en bij gebreke daaraan, op basis van de gemiddelde kostprijs van de teelt op het ogenblik dat ze klaar is voor verkoop, met aftrek van de niet-gedane kosten'.

De SALV begrijpt dat men forfaits gebruikt om een dossier eenvoudiger en sneller te kunnen afwerken. Deze forfaits moeten de werkelijke schade zo goed mogelijk benaderen en kunnen per teelt of specialiteit opgedeeld worden. De Raad is ook voorstander van een snelle afhandeling van de dossiers.

Echter, omwille van de grote diversiteit van de bedrijven in teelten, kostenstructuur en teelttechniek, is het volgens de Raad aangewezen om af te kunnen wijken van het forfait als kan bewezen worden dat de werkelijke verliezen significant groter zijn.

[4] Laat de mogelijkheid open om ook laattijdig nog een schadedossier in te dienen. In de federale wetgeving was het zo dat de provinciegouverneur bevoegd was om ook de laattijdige aanvragen nog te onderzoeken en bij te goeder trouw of in geval van overmacht, het dossier toch "ontvankelijk" te verklaren³.

Het is bijvoorbeeld mogelijk dat een perceel graan waarbij de landbouwer op het zicht weinig schade vaststelt, bij de oogst toch een opbrengst heeft die door de ramp minstens 30% lager is dan het gemiddelde van de voorbije 5 jaar. Deze schade op het veld werd meestal ook niet aangegeven aan de gemeentelijke schattingscommissie en komt normaliter niet in aanmerking voor tegemoetkoming voor schade aangericht door algemene rampen. De Raad vraagt of het mogelijk is om in dergelijke gevallen alsnog een dossier in te dienen om in aanmerking te komen voor een vergoeding.

² Bron: VILT-artikel 30/05/2016, weersverzekering

³ Website departement LV, [Gids 'rampenschade'](#) –gebruikshandleiding januari 2015 – algemene rampen

[5] Houd rekening met de actualiteit en de toegenomen productiekosten bij het berekenen van de bedragen voor de tegemoetkoming. Artikel 23,§1, van het ontwerpbesluit geeft aan dat 500 euro van het netto totaalbedrag van de schade niet wordt vergoed bij schade aan private goederen. Tevens wordt in een tabel een overzicht gegeven van schijven van het netto totaalbedrag en bijhorende vergoedingscoëfficiënten.

Tabel 1: Schijven van bedragen voor tegemoetkoming met bijhorende vergoedingscoëfficiënten zoals weergegeven in artikel 23 van het ontwerpbesluit

Schijven van het netto totaal schadebedrag (euro)	vergoedingscoëfficiënt
0 euro tot 500 euro	0,0
500 euro tot 2.500 euro	1,0
2.500 euro tot 15.000 euro	0,9
15.000 euro tot 25.000 euro	0,8
25.000 euro tot 37.000 euro	0,6
37.000 euro tot 250.000 euro	0,4
Meer dan 250.000 euro	0,0

De franchise (bedrag dat is vrijgesteld) in de vergoedingen wordt 500 euro in plaats van 250 euro, maar de vergoedingscoëfficiënten werden bijgestuurd. De Raad stelt vast dat de maximale vergoeding die zo kan worden bekomen, 113.650 euro wordt (ten opzichte van 114.700 euro vandaag). Het ontwerpbesluit houdt dus een beperkte besparing in ten opzichte van de huidige federale wetgeving.

De Raad merkt op dat bedrijven steeds groter worden en zich specialiseren. Ook de productiekosten van de landbouwbedrijven zijn in de loop van de tijd sterk toegenomen.

Om rekening te houden met de actualiteit stelt de SALV een aanpassing voor in de tabel met de schijven van bedragen voor tegemoetkoming, die sinds 1976 ongewijzigd zijn gebleven⁴. De Raad suggereert om het bedrag dat in aanmerking komt voor een vergoeding van 60% (het bedrag uit de schijf van 25.000 euro tot 37.000 euro) op te trekken door de bovengrens te verhogen naar bijvoorbeeld 50.000 euro. Vanaf 50.000 euro tot 250.000 euro kan dan de vergoedingscoëfficiënt 0,4 worden toegepast. De totale maximale tegemoetkoming zou in dat geval neerkomen op 116.250 euro.

[6] Voorzie de mogelijkheid tot toevoeging van supplementen bij de herstelvergoeding. In de wet van 1976 en de gebruikshandleiding van het Vlaams Rampenfonds (mei 2016)⁵ staat vermeld dat de berekende herstelvergoeding nog verhoogd kan worden met de kosten van de beschermende maatregelen die werden genomen om de schade

⁴ In de wet van 1976 was vermeld dat de grenzen van de schijven kunnen worden aangepast volgens de evolutie van de gemiddelde algemene kosten van de wedersamenstelling of van de herstelling der goederen, telkens als de officiële index van de kleinhandelsprijzen met 20 pct. is gestegen.

⁵ [gebruikshandleiding](#), website van het Rampenfonds

te beperken en het ereloon van de deskundige die de raming van de schade heeft vastgesteld (beperkt tot het wettelijk maximum volgens het KB van 24 februari 1977). Dit is niet opgenomen in het voorliggend ontwerpbesluit. De Raad vraagt om ook deze mogelijkheid te voorzien.

[7] Maak gebruik van het e-loket van het departement LV om de procedure bij de aangifte van teeltschade door landbouwers te vereenvoudigen. Landbouwers die omwille van de extreme weersomstandigheden schade hebben geleden aan hun teelten, dienen een verzoek tot vaststelling van de schade in te dienen bij de gemeentelijke schattingscommissie. De aangifte van teeltschade aan land- en tuinbouwpercelen moet momenteel per gemeente, per landbouwer gebeuren, afhankelijk van de ligging van de percelen. Hiertoe worden per gemeente verschillende procedures gehanteerd en verschillende formulieren ter beschikking gesteld. Deze formulieren dienen de conformiteit binnen de gemeente te verhogen. Er is echter geen conformiteit tussen de gemeenten. Als bijlage moeten de fotoplannen en lijst van percelen uit de verzamelaanvraag alsnog toegevoegd worden. Dit is een aanzienlijk tijdrovende bezigheid.

Aangifte van teeltschade zou volgens de Raad veel eenvoudiger kunnen binnen de eenmalige perceelregistratie via het e-loket van het departement LV. Bijvoorbeeld kunnen betrokken percelen aangeduid worden door middel van een vinkje te plaatsen in de verzamelaanvraag. Het aanvinken van schade op een perceellijn kan dan gelden als bewijs tot schriftelijke aanvraag voor een bezoek van de schattingscommissie. Het departement kan vervolgens alle aangegeven percelen per gemeente groeperen en doorgeven aan de gemeenten die op hun beurt de schattingscommissies aan het werk zetten.

[8] De Raad kijkt met belangstelling naar de uitwerking van specifieke criteria voor wat betreft het Landbouwrampenfonds. In de federale wet van 12 juli 1976 werden vergoedingen geregeld voor schade veroorzaakt in geval van algemene rampen én landbouwrampen. De Raad stelt vast dat er op Vlaams niveau aparte besluiten worden voorzien. Voor tegemoetkoming voor schade door algemene rampen is er enerzijds het decreet van 3 juni 2016 en het voorliggende ontwerpbesluit. Een specifiek Vlaamse regelgeving (decreet en besluit) voor landbouwrampen die de federale wetgeving zal vervangen wordt voorzien voor 2017.